УДК 159.944.4:640.4-051

https://doi.org/10.68134/ah.2026-11-20.062

Олійник Арсен Всеволодович
студент, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів
ORCID: 0009-0002-0303-9392

ОРГАНІЗАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПРАЦІВНИКІВ РЕСТОРАННОЇ СФЕРИ

Анотація. У роботі досліджено зв'язки професійного вигорання працівників ресторанної сфери із задоволеністю роботою, балансом роботи й особистого життя та психологічною безпекою. Проаналізовано 79 анкет чинних і колишніх працівників двох закладів однієї ресторанної мережі. На момент опитування всі респонденти працювали в ресторанній сфері. Для оцінювання професійного вигорання використано BAT-23, задоволеності роботою — опитувальник Н. Гури та О. Вельдбрехт, психологічної безпеки — PSI. Середній показник професійного вигорання становив 2,158 бала, а виснаження мало найвище середнє значення (M = 2,593). Встановлено обернені кореляції професійного вигорання із задоволеністю роботою (ρ = −0,297; p = 0,008), балансом роботи й особистого життя (ρ = −0,389; p < 0,001) та психологічною безпекою (ρ = −0,234; p = 0,038). Зв'язок із субшкалою ідентичності й визначеності у колективі становив ρ = −0,289 (p = 0,010). Найвиразніший із наведених зв'язків стосувався балансу роботи й особистого життя. Результати доповнюють уявлення про психологічні характеристики професійного вигорання в конкретній вибірці працівників ресторанної сфери. Кореляційний дизайн не дозволяє робити причинних висновків або оцінювати ефективність управлінських заходів. Подальше дослідження потребує ширшої вибірки та окремої перевірки практичних рекомендацій.

Ключові слова: професійне вигорання, ресторанна сфера, психологічна безпека, задоволеність роботою, баланс роботи й особистого життя, управління персоналом.

Abstract. This paper examines associations between occupational burnout among restaurant employees and job satisfaction, work-life balance, and psychological safety. The analysis included 79 questionnaires completed by current and former employees of two establishments within one restaurant chain. All respondents were employed in the restaurant industry at the time of the survey. Occupational burnout was assessed using the Burnout Assessment Tool (BAT-23), job satisfaction using the questionnaire by N. Hura and O. Veldbrekht, and psychological safety using the Psychological Safety Inventory (PSI). The mean overall burnout score was 2.158, with exhaustion showing the highest mean value (M = 2.593). Negative correlations were found between burnout and job satisfaction (ρ = −0.297; p = 0.008), work-life balance (ρ = −0.389; p < 0.001), and psychological safety (ρ = −0.234; p = 0.038). The correlation with identity and clarity within the work team was ρ = −0.289 (p = 0.010). Work-life balance showed the strongest association among the reported indicators. The findings describe associations among restaurant employees. As the study used a correlational design, causal conclusions cannot be drawn and the effectiveness of management interventions cannot be established. Further research should involve a broader sample and evaluation of workplace measures.

Keywords: occupational burnout, restaurant industry, psychological safety, job satisfaction, work-life balance, personnel management.

Вступ

Робота в ресторанній сфері передбачає інтенсивне виконання замовлень, взаємодію з гостями та координацію дій у колективі. Нерівномірне навантаження, змінний графік і обмежені можливості відпочинку можуть створювати додаткові вимоги до працівників. У науковій літературі професійне вигорання розглядається у зв’язку з робочими вимогами та ресурсами, а не лише з індивідуальними характеристиками працівника [1; 2; 5]. Для ресторанної

сфери важливо дослідити, як показники професійного вигорання співвідносяться з оцінками умов праці та психологічної безпеки.

Мета і завдання

Метою дослідження було з'ясувати вираженість професійного вигорання серед працівників ресторанної сфери та встановити його зв'язки із задоволеністю роботою, балансом роботи й особистого життя, психологічною безпекою та визначеністю ролі в колективі. Для цього проаналізовано показники опитувальників і розраховано коефіцієнти рангової кореляції Спірмена.

Методи

Опитування охопило чинних і колишніх працівників двох закладів однієї ресторанної мережі, які на момент дослідження працювали в ресторанній сфері. З 80 отриманих анкет одну вилучено через повний збіг психодіагностичних відповідей з іншою. До аналізу включено 79 анкет працівників кухні, обслуговування, адміністрації та інших напрямів. Професійне вигорання оцінювали за Burnout Assessment Tool (BAT-23), задоволеність роботою — за опитувальником Н. Гури та О. Вельдбрехт, психологічну безпеку — за Psychological Safety Inventory (PSI). Також зібрано соціально-демографічні й професійні відомості. Застосовано описову статистику та кореляційний аналіз Спірмена.

Результати та обговорення

Середній загальний показник професійного вигорання за BAT-23 становив 2,158 бала за п'ятибальною шкалою. Найвищим серед чотирьох компонентів виявилося виснаження ($M = 2,593$). Це вказує на доцільність подальшого вивчення навантаження та можливостей відновлення працівників, хоча безпосередній вплив цих умов у дослідженні не встановлювався.

Встановлено обернений зв'язок між професійним вигоранням і загальною задоволеністю роботою ($\rho = -0,297$; $p = 0,008$). Більш виразним був зв'язок із балансом роботи й особистого життя ($\rho = -0,389$; $p < 0,001$). Отже, у дослідженій вибірці вищі оцінки задоволеності роботою та балансу роботи й особистого життя супроводжувалися нижчими показниками професійного вигорання. Ці результати не дозволяють визначити напрям причинного впливу.

Для загального показника психологічної безпеки отримано обернену кореляцію з професійним вигоранням ($\rho = -0,234$; $p = 0,038$). Зв'язок із субшкалою PSI «Ідентичність і визначеність у робочому колективі» також був оберненим ($\rho = -0,289$; $p = 0,010$). Таким чином, вищі оцінки визначеності й належності до колективу поєднувалися з нижчими показниками професійного вигорання. Результати окремих порівнянь, наведені без поправки на множинні перевірки, потребують обережної інтерпретації.

Отримані дані окреслюють напрями подальших досліджень організації праці в ресторанах. Зокрема, доцільно перевірити, чи пов'язані особливості планування змін, розподілу обов'язків, комунікації з керівником та підтримки колег зі змінами показників професійного вигорання [2-4]. Для оцінювання ефективності таких заходів потрібні окремі дослідження, бажано з повторними вимірюваннями або порівнянням груп.

Висновки

У дослідженій вибірці встановлено обернені зв'язки професійного вигорання із задоволеністю роботою, балансом роботи й особистого життя та психологічною безпекою. Найвиразніший із наведених зв'язків стосувався балансу роботи й особистого життя ($\rho = -0,389$; $p < 0,001$). Новизна отриманих результатів полягає в емпіричному зіставленні цих показників на конкретній вибірці працівників ресторанної сфери, а не у встановленні нової загальної закономірності. Кореляційний аналіз не визначає причинного впливу та не доводить

ефективності управлінських рішень. Перспективою подальших досліджень є перевірка виявлених зв’язків на ширшій вибірці, застосування регресійного аналізу з урахуванням можливих супутніх чинників та окреме оцінювання профілактичних заходів.

Список використаних джерел

1. Maslach C., Schaufeli W. B., Leiter M. P. Job burnout. Annual Review of Psychology. 2001. Vol. 52. P. 397-422.
2. Bakker A. B., Demerouti E. The Job Demands-Resources model: State of the art. Journal of Managerial Psychology. 2007. Vol. 22, No. 3. P. 309–328. DOI: 10.1108/02683940710733115
3. Halbesleben J. R. B. Sources of social support and burnout: A meta-analytic test of the conservation of resources model. Journal of Applied Psychology. 2006. Vol. 91, No. 5. P. 1134–1145. DOI: 10.1037/0021-9010.91.5.1134
4. Ashforth B. E., Mael F. Social identity theory and the organization. Academy of Management Review. 1989. Vol. 14, No. 1. P. 20–39. DOI: 10.1093/oso/9780199269464.003.0009
5. Edú-Valsania S., Laguía A., Moriano J. A. Burnout: A review of theory and measurement. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022. Vol. 19, No. 3. P. 1780. DOI: 10.3390/ijerph19031780